

I. VŠEOBECNĚ

A. Úvod. – B. Druhy smluv k duševnímu vlastnictví. – C. Exkurz: některé světové mezinárodní organizace v právu duševního vlastnictví. – D. Licenční názvosloví. – E. Trojí druh licencí v právu duševního vlastnictví. – F. Právně pojmové vymezení licence duševního vlastnictví. – G. Exkurz: právně pojmové vymezení převodu duševního vlastnictví. – H. Vyloučení nebo omezení převodů duševního vlastnictví. – I. Účel a předmět licenční smlouvy. – J. Vztah licence k jiným smlouvám. – K. Zapisovatelnost, nebo nezapisovatelnost licencí do veřejných rejstříků. – L. Prameny. – M. Třídění licenčních smluv. – N. Licenční smlouvy individuální, kolektivní a hromadné. – O. Zásady licenčních smluv podle autorského zákona. – P. Strany licenční smlouvy. – Q. Způsob kontraktace.

A. Úvod

1. Obecně o státním příkazu smluvních typů

Český autorský zákon (zák. č. 121/2000 Sb.) stanoví – na rozdíl od 102 některých podobných zákonů zahraničních – **zvláštní úpravu smluvního práva** (§ 46 a násl.).

Jedná se o úpravu **typové licenční a podlicenční smlouvy** a zvláštního **podtypu**, totiž **licenční smlouvy nakladatelské** (§ 56).

Účelem stanovení smluvních typů v autorském zákonu je usnadnit 103 **licenční obchody** při zachování **osobnostního základu práva autorského a práva výkonných umělců**, jakož i všech zvláštností nehmotných práv stanovených tímto zákonem.

Český stát se i touto cestou snaží nalézt **shodu a soulad** mezi osobnostní podstatou tvůrčích práv a hospodářským významem nehmotných statků. Licenčním obchodům dává široké pole působnosti, aniž by se nepříznivě dotkl osobnostní povahy uměleckého nebo vědeckého plodu. Tato povaha zůstává zakotvena v **kontinentálně**

marg. č. 102–103

evropském autorskoprávním systému, který do značné míry obdobně platí i pro právo výkonných umělců.

- 104 V patrnosti můžeme vést následující právní teze, které se týkají **soukromého smluvního práva**, ač je nepostihují v jeho úplnosti:

a) Každá legální úprava jakékoli typové smlouvy je **pouze státní pomůckou** čili **účelovým nástrojem**, jak prostřednictvím formálního předpisu lidem usnadnit, zpřehlednit a zjednodušit právní jednání, a tím předcházet možným mezilidským nedorozuměním, neřku-li zlovolným zneužitím postavení, sporům, svárům a třenicím.

b) Každá legální typová smluvní úprava vychází z toho, co má být v dané oblasti lidského chování dosaženo vzhledem k **obecnému právnímu dobru**, na němž je hodnotově založen právní stát. Jinak řečeno, každá státní úprava musí sledovat **smysluplný cíl lidského života**, resp. to, co je z hlediska dosažení tohoto cíle přiměřeně žádoucí (člověku vskutku prospěšné).

c) Pro smlouvy soukromoprávní platí **obecná soukromoprávní zásada svobody vůle smluvních stran**, která je zároveň jedním z hlavních **právních principů** vůbec; právně je tato zásada **ohraňována** nejen **dobrymi mravy a dobrou vírou**, ale zejména **principem odpovědnosti**. Zásada svobody vůle se v právním řádu projevuje, kromě jiného, převážnou **dispozitivností právních norem smluvního práva**.

Donucující (kogentní) právní normy nemají ve smluvním právu zásadně místo. Výjimkou jsou kupříkladu státní příkazy písemné formy určitých soukromoprávních projevů vůle, jako je tomu například u příkazu písemné formy výhradní licenční smlouvy podle autorského zákona, která má absolutní právní účinky (vůči každému). Účel tohoto státního příkazu spočívá v **ochraně dobré víry třetího**. Jako k **výjimce, která netvoří pravidlo**, je třeba k němu přistupovat.

- 105 To, co je výše stručně uvedeno, není pouhým názorem právně teoretickým, kterých může být mnoho. Tyto teze jsou **pozitivněprávně vyjádřeny** v platném českém právním řádu.

Zejména v čl. 2 odst. 3 Listiny a v čl. 2 odst. 4 Ústavy, podle nichž

každý, a to i každý státní občan České republiky, může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Jedná se o výslovné ústavněprávně zformalizované zakotvení jednoho z **právních principů**, bez nichž není právního státu. (Srv. též čl. 1 Listiny.)

Jako svobodní a odpovědní občané vědomě dbalí občanských ctností, budme vděční za to, že toto ustanovení je výslovné a každému srozumitelné!

2. Vícetypová úprava licenční smlouvy v českém právu

Vedle typové úpravy v autorském zákonu český stát stanoví též **106**
typovou úpravu licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlast-
nictví (§ 508 a násl. obch. zák.) a dále též některá **zvláštní ustanovení**
o licenčních smlouvách v jednotlivých průmyslověprávních zákonech.

Kriticky poznamenejme, že dosavadní trojí roztříštěnost licenčního **107**
smluvního práva nijak nepřispívá k přehlednosti a srozumitelnosti
právního řádu právního státu. Proto byl přijat legislativně politický
záměr sjednocení licenční smlouvy v připravovaném novém českém
občanském zákoníku, které má zohlednit jak různá práva vyplývající
z autorského zákona, tak různá práva průmyslového vlastnictví. Přitom
má dbát zvláštní právní povahy těchto práv.

B. Druhy smluv k duševnímu vlastnictví

V důsledku práвовědně osvědčené **potenciální všudepřítomnosti** **108**
(ubikvity) **nehmotných statků** a v důsledku toho, že nehmotné statky
se užíváním nespotřebovávají, hrají **licenční smlouvy** prvořadou roli
při obchodování s nehmotnými statky. Nedochozí přitom ke zcizení
licencovaného předmětu. Takový ideální předmět může být licencován
opakovaně v tomtéž čase a na tomtéž místě pro více osob.

Právě v tom spočívá **celosvětová hospodářská výhoda** licenčních ob-
chodů s duševním vlastnictvím, která nám vyvstává na povrch zejména

margin. č. 106–108